Súd:	Najvyšší súd
Spisová značka:	6Cdo/65/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4112234276
Dátum vydania rozhodnutia:	30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Terézia Mecelová
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4112234276.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne B. C., trvale bytom v N., mestská časť B. V., T. XXX/XX, zastúpenej splnomocnenkyňou Advokátska kancelária JUDr. Jana Uhrinová s. r. o., so sídlom v Bratislave, mestská časť Staré Mesto, Bezručova 1, IČO: 52 424 944, proti žalovanému V. C., trvale bytom vo M. F. XXX, zastúpenému Mgr. Martinom Hurtajom, advokátom v Nitre, Štefánikova 15, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 10C/292/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 26. septembra 2018 sp. zn. 6Co/194/2017, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvého stupňa“, teraz už „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí prvým) z 23. januára 2013 č. k. 10C/292/2012-56 žalobu zamietol s tým, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Rozsudok právne zdôvodnil ust. § 149 ods. 1 až 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež „Občiansky zákonník“). Vecne dôvodil, že v danom prípade existuje platná dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov uzavretá 13. augusta 2010 (ďalej aj len „dohoda“ alebo „dohoda o vyporiadaní BSM“), predmetom ktorej je celá masa bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Súd prvého stupňa považoval uzavretú dohodu za platnú, a preto dospel k záveru, že nebolo možné BSM vyporiadať rozhodnutím súdu.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvého stupňa/prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobkyne uznesením z 30. septembra 2013 sp. zn. 6Co/66/2013 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a f/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016. Uviedol, že v preskúmavanej veci účastníci konania na základe uzatvorenej dohody podali návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností a Správa katastra Zlaté Moravce (ďalej len „správa katastra“) rozhodnutím z 31. augusta 2011 návrh na vklad vlastníckeho práva zamietla. Krajský súd v Nitre rozsudkom z 31. januára 2012 č. k. 19Sp/43/2011-29 zrušil rozhodnutie správy katastra a vec vrátil na ďalšie konanie, následným rozhodnutím z 30. apríla 2012 bol však návrh na vklad dohody opätovne zamietnutý a proti tomuto rozhodnutiu nebolo podané odvolanie a rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Súd prvého stupňa neskúmal, či dohoda účastníkov konania o vyporiadaní BSM je v súlade s ustanoveniami zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Zákaz nakladať s majetkom, ktorý podlieha exekúcii, vyplýva z upovedomenia o začatí exekúcie. Je nesporné, že v čase uzatvorenia dohody boli na liste vlastníctva zapísané poznámky, ktoré obmedzovali vlastníka nakladať s nehnuteľnosťou. Dohoda medzi

účastníkmi bola neplatná pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Naviac, od zániku manželstva už uplynula doba viac ako tri roky, preto jediný spôsob vyporiadania BSM prichádza do úvahy rozhodnutím súdu.

3. Súd prvej inštancie rozsudkom (v poradí druhým) z 27. februára 2017 č. k. 10C/292/2012-664: I. určil, že predmetom BSM žalobkyne a žalovaného sú nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území M. E., zapísané v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. XXX, a to pozemky parc. č. CKN 950/38 - záhrady o výmere 597 m2, parc. č. CKN 950/39 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 91 m2 a rodinný dom súpisné č. XXX, postavený na parc. č. CKN 950/39 (ďalej len „nehnuteľnosti"); hnuteľné veci, a to kuchynská linka so zabudovanými spotrebičmi (varná doska, elektrická rúra a drez), chladnička a kuchynský stôl so stoličkami (ďalej len „hnuteľné veci"); záväzok voči Štátnemu fondu rozvoja bývania zo zmluvy uzavretej 17. apríla 2003 č. 407/1230/2003, záväzok voči Prima banke a.s. zo zmluvy uzavretej 13. februára 2006 č. 99/581/06, záväzok voči EOS KSI Slovensko a.s. (správe „s.r.o.") zo zmluvy uzavretej 29. júna 2004 č. 232621412 a záväzok voči Československej obchodnej banke a.s. zo zmluvy uzavretej 3. augusta 2005 č. 88102-3237070/4900; II. vyslovil, že BSM žalobkyne a žalovaného vyporiada nasledovne; III. do výlučného vlastníctva žalobkyne prikázal nehnuteľnosti; IV. do výlučného vlastníctva žalobkyne prikázal i hnuteľné veci; V. žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť Štátnemu fondu rozvoja bývania zostatok úveru na nesplatenej istine vo výške 15.426,21 eur a úrokoch 102,27 eur a Prima banke a.s. zostatok úveru vo výške 34.768,36 eur až do ich úplného vyrovnania; VI. žalobkyni a žalovanému uložil povinnosť rovným dielom zaplatiť EOS KSI Slovensko zostatok úveru 5.549,95 eur a Československej obchodnej banke a.s. zostatok úveru 3.835,97 eur na istine a 361,97 eur na úrokoch až do ich úplného vyrovnania; VII. žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému na úplné vyrovnanie zaniknutého BSM 12.568,38 eur, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku; VIII. žiadnej zo strán právo na náhradu trov konania nepriznal; IX. žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť Slovenskej republike trovy štátu v rozsahu 100 %; X. žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť Slovenskej republike súdny poplatok za vyporiadanie BSM 1.334,25 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; XI. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť Slovenskej republike súdny poplatok za vyporiadanie BSM 1.334,25 eur taktiež do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; XII. sťažnosť žalobkyne proti uzneseniu z 28. septembra 2016 č. k. 10C/292/2012-398 zamietol a XIII. sťažnosť žalobkyne proti uzneseniu z 30. júna 2016 č. k. 10C/292/2012-320 zamietol. Rozsudok právne zdôvodnil ust. § 143, § 148 ods. 1, § 149 ods. 1 a 3 a § 150 Občianskeho zákonníka. Vecne dôvodil, že manželstvo strán sporu bolo právoplatne rozvedené. Na základe súhlasného vyjadrenia strán sporu a po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie do aktív BSM zahrnul nehnuteľnosti a hnuteľné veci a do pasív BSM záväzky voči Štátnemu fondu rozvoja bývania, Prima banke a.s., EOS KSI Slovensko a voči Československej obchodnej banke a.s. Nebolo sporné, že nehnuteľnosti a hnuteľné veci po zániku BSM na základe dohody strán sporu užívala a užíva výlučne žalobkyňa, ktorá ich aj zhodnotila, pričom sama plní aj spoločné povinnosti zo záväzku voči Štátnemu fondu rozvoja bývania a Prima banke a.s. Preto súd prvej inštancie všetky nehnuteľnosti a hnuteľné veci prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne s tým, že žalobkyňa preberá aj oba tieto záväzky. Pri vyporiadaní BSM súd prvej inštancie vychádzal zo stavu hnuteľných a nehnuteľných vecí a ich ceny v čase zániku BSM bez ohľadu na cenové pomery v čase vyporiadania, pretože všetky uvedené veci zostávajú žalobkyni, ktorá ich výlučne od zániku BSM užívala. Takéto odchýlenie sa od zásady, že pri vyporiadaní sa vychádza z trhovej ceny vecí, pripúšťa aj súdna prax. Súd vychádzal z toho, že podiely oboch strán sporu sú rovnaké a vyporiadal aj spoločné záväzky strán sporu (vychádzajúc z ich výšky ku dňu zániku BSM). Nevyporiadal záväzky, ktoré síce žalobkyňa označila za predmet BSM, ale tieto sa týkali výlučne jej (žalovaný ich namietal a žalobkyňa nepreukázala, že tieto súvisia s BSM) a ani záväzky žalobkyne, ktoré súviseli s vykonávaním jej podnikania. Nezohľadnil ani záväzky, a to ani čo do výšky vyrovnacieho podielu, ktoré sa javili súdu prvej inštancie ako premlčané, prípadne úvery bezúročné a bez poplatkov, resp. pohľadávky, ktoré boli postúpené na zahraničné právnické osoby v rozpore so zásadami ochrany spotrebiteľa (v dôsledku čoho sú zmluvy o postúpení pohľadávok neplatné). Súd prvej inštancie na základe uvedeného potom dospel k záveru, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému na úplné vyrovnanie zaniknutého BSM sumu 12.568,38 eur. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie právne odôvodnil ust. § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C. s. p.") a vecne čiastočným úspechom oboch strán sporu.

4. Odvolací súd na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 26. septembra 2018 sp. zn. 6Co/194/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach týkajúcich sa výrokov I. až XI. podľa § 387 ods. 1 a 2 C. s. p. potvrdil; odvolanie proti výrokom XII. a XIII. ako neprípustné podľa § 386 ods. 1 písm. c/ C. s. p. odmietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Potvrdenie

rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie je dostatočne odôvodnený. Žalobkyňou uplatnené odvolacie dôvody nepovažoval za naplnené. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán i výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na daný spor a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Uviedol, že rozhodnutiu súdu prvej inštancie nebolo možné nič vytknúť. Pri rozhodovaní o vyporiadaní BSM nie je súd viazaný návrhmi strán v tom smere, ako sa má vyporiadanie vykonať. Je však povinný zisťovať, čo do BSM patrí, lebo vyporiadanie sa musí týkať celého majetku. Pri vyporiadaní sa vychádza zo zásady rovnosti podielov. Predmetom vyporiadania BSM je všetko, čo patrilo do spoluvlastníctva a čo existovalo v čase jeho zániku. Žalobkyňa v odvolaní namietala určenie ceny vyporiadaných nehnuteľností. Odvolací súd poukázal na správne závery súdu prvej inštancie v tejto otázke, keď sa vychádzalo z ceny určenej znaleckým posudkom. K námietke ohľadom nevykonania dokazovania súkromným znaleckým posudkom odvolací súd uviedol, že tento dôkaz mohla žalobkyňa vykonať kedykoľvek počas konania a mala na uvedené dostatočný časový priestor. Súd prvej inštancie preto správne tento dôkaz nevykonal, keďže nebol žalobkyňou predložený. Za správne považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie aj pokiaľ ide o určenie pasív BSM, keď nevyporiadal už zaniknuté záväzky, prípadne tie, ktoré sa týkali výlučne žalobkyne atď. Bolo totiž nevyhnutné v danej veci odlíšiť spoločný záväzok manželov a individuálny záväzok jedného z manželov. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania bolo odôvodnené právne ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 v spojení s § 396 ods. 1 C. s. p. a vecne úspechom žalovaného v odvolacom konaní v plnom rozsahu.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcej časti podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Dovolanie odôvodnila ust. § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Navrhla zrušiť rozsudky nižších súdov a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Popísala skutkový stav v predmetnej veci. Uviedla, že právny názor odvolacieho súdu o tom, že dohoda o vyporiadaní BSM je neplatná je nesprávny. Za ustálenú rozhodovaciu prax označila rozhodnutie R 47/2009, podľa ktorého skutočnosť, že povinný porušil zákaz nakladať s majetkom podliehajúcim exekúcii, nemá za následok neplatnosť právneho úkonu, ale vznik práva odporovať tomuto právnemu úkonu (§ 42a a § 42b Občianskeho zákonníka). V predmetnej veci žalobkyňa podala žalobu o vyporiadanie BSM a nie i žalobu na určenie neplatnosti dohody o vyporiadaní BSM (otázna by bola i prípustnosť takejto žaloby). Súd sa nedostatočne zaoberal otázkou neplatnosti dohody, keď porušenie ustanovení Exekučného poriadku nemalo za následok jej neplatnosť.

6. Žalovaný navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť. Odvolací súd ešte vo svojom skoršom rozhodnutí konštatoval neplatnosť dohody, avšak to nebol jediný dôvod, pre ktorý prikázal súdu prvej inštancie BSM vyporiadať. Odvolací súd vtedy uviedol, že k účinnému vyporiadaniu nedošlo, ďalej, že trojročná zákonná doba na vyporiadanie BSM dohodou už uplynula, ako i to, že návrh na vklad tejto dohody bol opakovane zamietnutý. Poukázal na skutočnosť, že práve žalobkyňa sa domáha vyporiadania BSM prostredníctvom súdu.

7. Žalobkyňa zotrvala na podanom dovolaní.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napádané rozhodnutie (§ 424 C. s. p.), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietnuť.

9. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

10. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. V danom prípade žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

12. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine alebo iného predpisu považovaného za súčasť tzv. hmotného práva), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť pritom o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napádané dovolaním (ktoré by pri inom riešení otázky vyznelo inak). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je pritom rozhodujúci subjektívny názor strany sporu/účastníka konania, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

13. Žalobkyňou zadefinovaná „dovolacia“ otázka, pri ktorej riešení sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nemá znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolaním nastolená „dovolacia“ otázka totiž nemala v danej veci charakter otázky, na riešení ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

14. Súdy oboch inštancií v priebehu sporu riešili viaceré otázky súvisiace s vyporiadaním BSM. Žalobkyňou nastolená „dovolacia“ otázka (vo vzťahu k platnosti dohody) v okolnostiach danej veci nemala určujúci význam a odpoveď na ňu nebola dôvodom pre záver odvolacieho súdu o vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie. Žalobkyňa predmetnú otázku neurobila predmetom odvolania, a teda nebola predmetom odvolacieho prieskumu (potom nemôže byť ani predmetom prieskumu dovolacím súdom). Je potrebné uviesť, že uvedeným sa zaoberal odvolací súd vo svojom skoršom rozhodnutí na základe podaného odvolania žalobkyne, pričom odvolací súd jej odvolaniu vyhovel, keď považoval argumentáciu žalobkyne vo vzťahu k neplatnosti dohody za dôvodnú (pozn.: jej argumentácia v tejto otázke bola úplne opačná ako neskôr v dovolaní). Len pre úplnosť sa dodáva, že bola to práve žalobkyňa, ktorá podala žalobu o vyporiadanie BSM na súd (nič jej nebránilo túto žalobu vziať späť), tvrdiac v priebehu konania o. i. neplatnosť dohody o vyporiadaní BSM. Na vyriešení predmetnej právnej otázky ale nespočívalo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (jej vyriešenie neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), a to bez ohľadu na to, že bola v skoršom priebehu konania súdmi posudzovaná. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že „dovolacia“ otázka, o ktorej je reč, nemala v prejednávanej veci znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. (šlo v skutočnosti o otázku akademickú), v dôsledku čoho prípustnosť dovolania vyvodzovaná z tohto ustanovenia daná nebola (odhliadajúc, na tomto mieste od toho, že ak by argumentácii o platnosti dohody mal byť priznaný úspech, muselo by to viesť k zamietnutiu žaloby s následkom v podobe už právoplatne judikovanej nezapísateľnosti dohody v katastri nehnuteľností, čo by celkom nepochybne nebolo v súlade so záujmami dovolateľky.

15. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkyne z § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. nevyplýva.

16. Najvyšší súd preto dovolanie žalobkyne podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. (ako neprípustné) odmietol.

17. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 C. s. p.) a vznikol mu voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.